

СТАНОВИЩЕ

От доц. Д-р Евгения Петрова Димова, д.м.
Катедра „Физиотерапия, рехабилитация и морелечение“
Факултет по обществено здравеопазване
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

относно

дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, по научната специалност „Физиотерапия, курортология и рехабилитация“, подготвен от
д-р Цветомир Янков Янков,
докторант към Катедра „Физиотерапия, рехабилитация и морелечение“
Факултет по обществено здравеопазване
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Тема на дисертационния труд:

“Проучване на комбинираното приложение на високоенергиен лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел”

Основание за изготвяне на становището: Със заповед на Ректора на МУ-Варна N P-109-639/21.12.23г. съм определена да участвам със становище по защитата на д-р Цветомир Янков

1. Актуалност на проблема

Дисертационният труд на д-р Цветомир Янков е посветен на функционалните блокажи в торакален отдел на гръбначния стълб и възможностите на комбинираното приложение на високоенергийното лазерно лъчение и мануалната терапия за тяхното повлияване.

Функционалните нарушения в торакален отдел са честа причина за болка и ограничен обем на движение по хода на гръбначния стълб. Те са състояния на възвратимо нарушена функция в ставата без наличие на структурни изменения в ставния механизъм. Тяхната значимост и разпространение доминира над структурните патологии и дегенеративните промени, особено в младата и активна възраст. Тази патология представлява предизвикателство при диагностика, поради трудности при анализа на движенията в гръдния отдел на гръбначния стълб.

Допълнително, сложната анатомия на гръдния сегмент и наличието на множество структури, които могат да предизвикат болка, увеличават трудността при отдиференцирането на функционалните нарушения в тази зона. Това често води до ненужно медикаментозно лечение и хронифициране на състоянието.

Всички тези фактори подчертават необходимостта от систематичен и задълбочен подход към проблема, както и изготвянето на ефективни протоколи за диагностика, лечение и профилактика на функционалните нарушения в торакалния отдел на гръбначния стълб.

Комбинацията от високоинтензивно лазерно лечение с мануална терапия предлага комплексен подход за справяне с функционалните нарушения в гръдния отдел. Това се основава на потенциалните синергии между уникалните терапевтични механизми на високоинтензивното лазерно лечение и практическите, биомеханични ползи, осигурени от мануалната терапия. Комбинираното приложение на тези две модалности може потенциално да доведе до по-добри резултати, осигурявайки многостранна стратегия за коригиране както на физиологичните, така и на биомеханичните аспекти при дисфункцията в торакалния отдел на гръбначния стълб.

Освен това, интегрирането на високоинтензивна лазерна терапия с мануална терапия признава необходимостта от холистичен и ориентиран към пациента подход и приспособяването на терапевтичните модели към индивидуалните нужди на пациента. Функционалните нарушения в гръдния отдел на гръбначния стълб могат да варират в широки граници при различните пациенти, което изисква персонализиран план за лечение. Комбинирането на високоинтензивно лазерно лечение с мануална терапия може да осигури тази персонализирана и ориентирана към пациента стратегия и да осигури по-прецизно и ефективно физиотерапевтично лечение.

2. Формулиране на целта и задачите:

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана и касае проучването на ефекта от комбинираното приложение на високоенергиен MLS лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел.

Задачите са 5 на брой, формулирани ясно и правилно и отговарят на целта на проучването.

Налице е актуалност на проблема, разработен в дисертационния труд в научно и научно-приложно отношение.

3. Структура на дисертацията:

Дисертационният труд има класическа структура, съдържа 143 страници и е онагледен с 24 таблици и 42 фигури. Включени са 16 приложения.

4. Литературна осведоменост на докторанта:

Литературният обзор на дисертационния труд е изложен на 39

страници и показва познаване на проблематиката, дискутирана в дисертационния труд. Обзорът завършва с логични, прецизно формулирани изводи. Библиографията се състои от 166 литературни източници, от които 18 са на кирилица и 148 на латиница, голяма част от тях публикувани през последните 5 години.

5. Методика и дизайн на научното изследване:

Научното изследване е проспективно, рандомизирано, паралелно. За целите му са проследени общо 82 пациента с функционални нарушения в торакален отдел, които са разделени по равен брой в две групи – група „А“ (приложено лечение чрез мануални манипулации) и група „Б“ (приложена мануална терапия и високоенергийна MLS лазерна терапия).

Спазени са всички етични принципи и правила за медицински изследвания върху хора.

Докторантът е избрал адекватни съвременни статистически дескриптивни и графични методи, позволяващи получаване на съответстващ отговор на поставените в дисертационния труд задачи и направата на валидни изводи и заключения.

Независимо от ограниченията при провеждане на изследването в условията на пандемия, резултатите от проучването показват, че комбинираното приложение на високоенергийно лазерно лъчение, съчетаващо два различни импулса (MLS-лазер) и мануална терапия е подходящ метод за подобряване на симптоматиката на функционалните нарушения в торакален отдел на гръбначен стълб, при което не се установяват местни или общи странични реакции от приложените терапевтични фактори. Не се наблюдава и обостряне на моментната симптоматика след извършване на процедурите.

Данните от проучването са въведени и анализирани с IBM SPSS Statistics for MAC v. 29.0.1.0(171), а графичното им представяне се използва Microsoft Excel for Mac Version 16.69.1, 2019.

6. Съответствие между целта, резултатите и изводите:

Собствените резултати и обсъждането са представени на 44 страници с добре онагледени таблици и фигури, които заедно със статистическите анализи следват хода на поставените задачи. Анализът на резултатите показва уменията на докторанта за оценка и анализ на информацията и на получените данни. Дисертационният труд завършва с 6 ясно и конкретно формулирани извода, логически следващи поставените задачи. Направените изводи отразяват коректно анализа на резултатите и отговарят на поставената цел.

7. Приноси на дисертационния труд:

Посочени са 4 теоретико-методологични и 3 практико-приложни приноса на дисертационния труд, които са са обективни и произтичат от получените резултати. За първи път в страната е проведено сравнително проучване на ефектите на мануалната терапия като монотерапия и

комбинираното и приложение с високоенергиен лазер при пациенти с функционални нарушения в гръден отдел на гръбначния стълб, като се доказва превъзходството на краткосрочната и дългосрочна терапевтична ефективност на комбинираното приложение на мануална терапия и високоенергиен MLS лазер. Предложен е нов терапевтичен метод за лечение на пациенти с функционални нарушения в торакален отдел включващ мануална терапия и високоенергиен MLS лазер. Създадени са протоколи за провеждане на мануална терапия с използване на пистолетна техника за манипулация на торакални двигателни сегменти при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел и за провеждане на MLS лазер терапия при пациенти с функционални нарушения в същата зона.

8. Автореферат:

Авторефератът е написан на 59 страници, достатъчен по обем и обобщава синтезирано представеното в дисертационния труд, както и постигнатите резултати и приноси.

9. Публикации и участия в научни прояви по дисертационния труд:

Във връзка с дисертацията са представени 3 нереперирани пълнотекстови публикации, което покрива необходимите количествени критерии.

10. Критични бележки и препоръки:

Нямам критични забележки. Препоръка – да се поддържа по-добра публикационна активност, да се публикуват всички резултати, свързани с дисертационния труд. Да се повиши научната активност на докторанта в национални и международни научни форуми с доклади, постери или научни съобщения.

11. Лични впечатления от кандидата:

Познавам д-р Цветомир Янков още от студент, когато заяви първите си интереси в областта на физикалната и рехабилитационна медицина. Завършил е с отличен успех висшето си медицинско образование и е с близо 10 години лекарски стаж. Активен участник в терапевтичната и научна активност на Клиниката по физикална и рехабилитационна медицина на университетската болница в гр. Варна, където работи от 2016г. Вече доказан специалист д-р Янков е изключително отдаден както на клиничната си, така и на преподавателската си работа, демонстриращ способности да интегрира грижата към пациентите с ангажимента за обучение на следващи поколения здравни специалисти, отличаващ се с отдадеността си при предоставянето на висококачествени клинични услуги, споделяйки същевременно своите знания, умения и опит със студенти или колеги. Като колега д-р Янков е доказал своята висока компетентност, коректност и колегиалност, както и уменията си за безконфликтна работа в екип.

Заклучение:

Представеният дисертационен труд на д-р Цветомир Янков Янков на тема *„Проучване на комбинираното приложение на високоенергиен лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел“* е с ясно формулирани цел и задачи, коректни и добре обосновани изводи и оригинални теоретико-методологични и практико-приложни приноси. Представеното проучване е задълбочено и научно издържано. Показва способностите на докторанта за събиране и анализиране на научна информация.

Представените материали отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в МУ – Варна.

Въз основа на горепосоченото, оценявайки дисертационния труд на д-р Цветомир Янков и неговите комплексни проучвания, резултати и оригинални приноси с научна и практическа значимост, препоръчвам на членовете на многоуважаемото научно жури да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ на д-р Цветомир Янков Янков за дисертационния труд *„Проучване на комбинираното приложение на високоенергиен лазер и мануална терапия при пациенти с функционални нарушения в торакален отдел“*.

13.01.24г.
Варна

Доц. д-р Евгения Владева, д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679